

•РЕТРОРОМАН•

АНДРІЙ КОКОТЮХА

ПРИГОДИ КЛИМА
КОШОВОГО
1908 — 1913

Харків
«ФОЛІО»
2019

1908 РІК, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ ЛИЧАКІВСЬКА

 Як почало смеркатися, він не витримав — попросив гостя піти.

Точніше, не зовсім гостя. Адже русявий, давно не стрижений молодик із швидкими очима, котрий запросто розташувався в сусідній кімнаті, прийшов не з діловим чи приватним візитом. Він не знав кирпатого особисто. Раніше вони не зустрічалися. Та й не мав господар нічого конкретно проти цієї персони: на місці цього росіянина міг сидіти інший. Чорнявий, білявий, рудий, навіть лисий.

Його не драгувало, що кирпань смалить дешеву махорку, а не досить пристойні фабричні цигарки, зроблені у Винниках¹. Тютюнова промисловість у провінції за останній час пішла далеко вперед, газети писали: незабаром планується виготовлення власних сигар. Не поступляться кубинським, а коштуватимуть дешевше. Щоправда, міська аристократія все одно попервах платитиме за оригінал охочіше, ніж за продукт тієї самої якості, але зроблений власними силами...

Бог із ними, з цигарками: такі, як молодик у сусідній кімнаті, далекі від змагань у пихатості. Й зовсім байдужі до того, що і якої якості пропонує будь-яка промисловість. Навчившись курити махорку, смолитиме її далі, до кінця життя. Хай хоч світ стане дибки.

Між іншим, до того йде.

З початком нового, двадцятого століття все навкруги немов раптом показалося, рвонуло вперед, ніби прагнучи за всяку ціну перемогти в неоголошених перегонах. Та виграти якийсь величезний, словами не описати, головний приз. Але молоді люди зі світоглядом цього кирпатого шанувальника міцної смердючої махри щасливі — не відчують стрімких змін довкола. Й точно не розуміють, у який час живуть,

в яких процесах мимоволі беруть участь. І взагалі, у що влипають.

Для таких іти вулицею з револьвером у кишені — вже пригода. Яку вони готові пережити знову й знову, з дня на день. А якщо доведеться пустити заряджену зброю в діло, можна сміливо сказати: життя вдалося, більше нічого не треба, гинути — так гинути.

Головне: смерть буде в бою.

Бажано — на очах у глядачів, при великому скупченні народу.

Молодого кирпатого росіянина приставили до нього охоронцем на час, поки те, що треба передати, буде зберігатися в його квартирі на Нижньому Личакові². Валізу принесли вранці, їх було двоє. Русявий супроводжував головного кур'єра. Зрозуміло, той був серед них двох старшим, і не лише за віком. Виглядав таким собі колобком, усе в нього кругле: писок, черевце, ще й ходив перевальцем, наче котився.

Проте відразу було видно: патлатий слухається кругленького. Зовсім не заперечував, слова кривого проти не сказав. Не спитав нічого, коли головний звелів лишатися в пана адвоката до ранку, аж поки за саквоюжем не придуть. Мовчки кивнув, надалі показував себе не надто говірким. Розташувався в кімнаті, котра слугувала спальнею. Примостився в кріслі. Ноги у стоптаних порошних черевиках закинув на хазяйський стілець. Натягнув на очі суконного міщанського картуза й так завмер, схрестивши руки на грудях.

Поведінка охоронця подібна до удав'ячої. Живого змія, звісно, він не зустрічав. Проте читав у різних популярних журналах про мандри, де автори описували свої враження від побаченого в диких частинах світу. Удав, писалося, здебільшого або спить, або полює. Вполювавши здобич, пожирає її повільно, потім так само без поспіху перетравлює. Весь цей час лежить тихо, може здатися — величезний гад спить, а отже, не слід боятися. Проте груба зміюка в такому стані навіть страшніша. Бо горе тому, хто навмисне чи випадково потривожить удавів спокій. Кажуть, на людей не нападає без потреби. Але подібні випадки тим небезпечні, що змії захищається, на рівні інстинкту

відчуваючи для себе загрозу. Хай це не так, піди поясни пласкоголовому...

Своїм оманливим спокоєм охоронець у спальні нагадував йому чомусь саме ту величезну гадину. Ніби спить постійно. Гарзд, хай дримає. Але варто господарю встати з-за письмового столу, пройтися кімнатою чи просто посунути стілець, вмошуючись зручніше, кирпатий був уже тут як тут. Марою виростав у проймі дверей з револьвером, затиснутим у сильній, звичній до зброї правіці. Господар навіть дозволив собі припустити: ложку чи виделку цей тип тримав не так часто й звично, як руків'я кольта. У таких випадках заспокоював несподіваного пожилця жестом. Той кивав, пхав «залізку» назад до кишені широких штанів, вертався на пост і закурював. Засмердівши черговий раз квартиру дешевою махоркою, охоронець знову завмирав. Ніби для нього скурена цигарка була тим самим, чим для удава — черговий з'їдений кролик.

Так тривало весь день.

Довелося написати й вивісити на дверях повідомлення — дуже перепрошую, шановне панство, нині прийому не буде, захворів, прохання приходити за два дні. Спершу зазначив завтрашню дату, 6 липня, та потім додав ще добу. На саквояж чекають давно, він і сам не збирався довго зберігати посилку в себе. Але зважав на один важливий нюанс: саме завтра, за збігом обставин, той, для кого валізу передали, викликаний до слідчого, в поліцейський департамент Центрального району. Скільки промаринують там — один Бог відає. Цілком імовірний варіант, що просто в кабінеті заарештують. Невеликий відсоток, від одного до двох, проте існував.

Так чи інакше, завтра контактувати з адресатом ризиковано. Краще залишити за собою зайвий день, переконатися, що все йде за планом, і вже тоді особисто принести посилку. Причому зустрічатися з адресатом слід на нейтральній території. Приймати в себе людину, за якою напевне ходять поліцейські шпиги в цивільному, він не хотів. Натомість у Львові досить публічних місць, де зустріч будь-кого будь із ким могла статися випадково.

Охоронець перекреслив усі розрахунки.

Явної загрози не відчувалося. Пан адвокат виявився саме тією людиною, котра прямо не пов'язана з групою, якій при-

ЗМІСТ

АДВОКАТ ІЗ ЛИЧАКІВСЬКОЇ

1908 РІК, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ ЛИЧАКІВСЬКА	7
Розділ перший. ЕМІГРАНТ ІЗ ВАГОНА ДРУГОГО КЛАСУ	17
Розділ другий. ІНШИЙ СВІТ	25
Розділ третій. ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО ЛЬВОВА!	35
Розділ четвертий. ЗНАЙОМСТВО ЗА ГРАТАМИ	47
Розділ п'ятий. ЖІНКА З ПОТАЄМНОЇ КІМНАТИ	58
Розділ шостий. ДВАДЦЯТЬ КОРОН І ЄВРЕЙСЬКЕ ЩАСТЯ	70
Розділ сьомий. ОСЕЛЕДЕЦЬ НА ЯБЛУЧНІЙ ПІДКЛАДЦІ	83
Розділ восьмий. МІНЯЄШ МІСЦЕ — МІНЯЄШ ЩАСТЯ	92
Розділ дев'ятий. ВІДВЕРТО ПІСЛЯ ПОХОРОНУ	99
Розділ десятий. ПЕРШІ ВЕЛИКІ ЛЬВІВСЬКІ ВУЛИЧНІ ПЕРЕГОНИ	118
Розділ одинадцятий. ЧИМ СЕБЕ ЗАЙНЯТИ ПІД ДОМАШНІМ АРЕШТОМ	135
Розділ дванадцятий. ВІКНА Й ЛАБІРИНТИ	143
Розділ тринадцятий. ТАЄМНА ЗУСТРІЧ «ПІД ВОШЕЮ»	150
Розділ чотирнадцятий. ГНІВ НА МИЛІСТЬ	162
Розділ п'ятнадцятий. МАХОРКА РОСІЙСЬКА, РЕВОЛЬВЕР АМЕРИКАНСЬКИЙ	173
Розділ шістнадцятий. ПЕРСОНАЛЬНИЙ ГЕРОЙ ЙОЗЕФА ШАЦЬКОГО	187
Розділ сімнадцятий. ПАН ГЕНИК, ДОКТОР ЮНГ І УРОБОРОС	193

Розділ вісімнадцятий. МИСТЕЦТВО МАТИ ВОРОГІВ	200
Розділ дев'ятнадцятий. ВНОЧІ З ГОЛИМИ РУКАМИ.....	208
Розділ двадцятий. ДУЖЕ ДОРОГА ЛЮДИНА.....	216
1908 рік, Львів, вулиця Личаківська	226
Коментарі	233

ПРИВИД ІЗ ВАЛОВОЇ

Львів, жовтень 1909 року, вулиця Валова	241
Розділ перший. КЛИМЕНТІЙ КОШОВИЙ, НОТАР, ЗАВЖДИ ДО ВАШИХ ПОСЛУГ	247
Розділ другий. ПРО ЧОРНУ ПАНІ ПІД ЧОРНУ КАВУ.....	264
Розділ третій. ПОВІЯ, ЗЛОДІЙ ТА ПРИВАТНИЙ ДЕТЕКТИВ	281
Розділ четвертий. КОМІСАР ВІХУРА ВИЗНАЄ ПОМИЛКИ	292
Розділ п'ятий. КОНВЕРТ ІЗ ГОТЕЛЮ «ЖОРЖ»	301
Розділ шостий. ТРОЄ ЗАЦІКАВЛЕНИХ ОСІБ	308
Розділ сьомий. ПІДОЗРИ МАГДИ БОГДАНОВИЧ.....	318
Розділ восьмий. ПО СЛІДУ ПЛЯШКИ З-ПІД УГОРСЬКОГО	328
Розділ дев'ятий. У ЖЕБРАЦЬКОМУ ЦАРСТВІ.....	340
Розділ десятий. ПІД СЛОВО ЧЕСТІ.....	351
Розділ одинадцятий. КИШКА-БУЛЬБЯНКА	362
Розділ дванадцятий. ЯВЛЕННЯ	372
Розділ тринадцятий. ДЮМА-БАЙСТРЮК.....	386
Розділ чотирнадцятий. КІНЕЦЬ ЧОРНОЇ ПАНІ.....	397
Розділ п'ятнадцятий. МУДРІСТЬ ЕСТЕР ШАЦЬКОЇ.....	408
Розділ шістнадцятий. ПРО КОХАННЯ Й СМЕРТЬ	419

Розділ сімнадцятий. ПРОГУЛЯНКА ПІД ДУЛОМ	428
Розділ вісімнадцятий. ТАМ, ДЕ ВОНА СПОЧИВАЄ	433
Львів, жовтень 1909 року, вулиця Шевська.	446
Коментарі.	453

АВТОМОБІЛЬ ІЗ ПЕКАРСЬКОЇ

ЛЬВІВ, ВЕРЕСЕНЬ 1911 РОКУ, ВУЛИЦЯ ПЕКАРСЬКА	459
Розділ перший. РАНКОВА ГАЗЕТА ДЛЯ КЛИМЕНТІЯ КОШОВОГО	466
Розділ другий. НА ПОХОРОНІ БУЛО ЛЮДНО	481
Розділ третій. ПРО ЩО НЕ НАПИШУТЬ У ГАЗЕТАХ	493
Розділ четвертий. ЧАС ПОВЕРТАТИ БОРГИ	503
Розділ п'ятий. ЗІЗНАННЯ ЗА ГРАТАМИ	510
Розділ шостий. МАГДА БОГДАНОВИЧ ГОТОВА ДО ВІЙНИ.	522
Розділ сьомий. КРОКОДИЛ, ЛЕВИЦЯ ТА ВЕДМІДЬ	534
Розділ восьмий. СУКНЯ ВІД НЕБІЖЧИЦІ.	542
Розділ дев'ятий. ВЕНЕЦІЙСЬКІ МАСКИ	556
Розділ десятий. КЛУБ «ДОМІНО»	566
Розділ одинадцятий. П'ЯТЬ ХВИЛИН НА РОЗДУМИ	574
Розділ дванадцятий. ПРИЙШОВ ІЗ МИРОМ	581
Розділ тринадцятий. МУХА В ОКРОПІ.	590
Розділ чотирнадцятий. ТЕЛЯТИНА А-ЛЯ ДІДУШИЦЬКИЙ.	602
Розділ п'ятнадцятий. ШАХРАЙ У ПОЛІТИЦІ.	613
Розділ шістнадцятий. РЕВОЛЬВЕР ПОВИНЕН СТРІЛЯТИ	619
Розділ сімнадцятий. ПОЦІЛУНОК ДЛЯ ЕСТЕР ШАЦЬКОЇ	629

Розділ вісімнадцятий. УБОГИЙ ПРИТУЛОК ШЛЯХЕТНОЇ ОСОБИ.	641
Розділ дев'ятнадцятий. НІМА СЛУЖНИЦЯ	648
Львів, жовтень 1911 року, вулиця Шевська.	657
Коментарі.	662
Література	666